

VRAK-info

2005 – nummer 1

maart – april - mei
(driemaandelijks)



VRAK-rekening: 001-1281217-20
v.u.: Jan Hellebaut, Patriottenstraat 27, 2600 Berchem

Geen geld voor geweld

VRAK – AKtie VRedesbelasting
Patriottenstraat 27, 2600 Berchem

Tel.: 03/281 68 39; Fax: 03/281 68 79; E-mail: vrak@advalvas.be;
Website: surf.to/vrak

Vrijdag 13 mei
Brussel

Politieke wandeling

Naar aanleiding van de dag van de gewetensbezwaarde op zondag 15 mei organiseert VRAK de vrijdag daarvoor een politieke wandeling naar de secretariaten van de Vlaamse politieke partijen.

Doel van deze bevraging is te weten te komen hoe de verschillende politieke partijen staan tegenover de erkenning van gewetensbezwaren in het algemeen en tegenover de erkenning van het gewetensbezwaar tegen de militaire bestemming van belastinggeld in het bijzonder. Volgende gewetensbezwaren zijn momenteel al wettelijk erkend: het gewetensbezwaar tegen de fysieke militaire dienstplicht, het gewetensbezwaar van dokters en verplegend personeel tegen het uitvoeren van abortus en euthanasie en dat van apothekers tegen de verkoop van anticonceptiva.

We willen graag weten welk belang een partij aan het geweten hecht, en welke bescherming zij wil bieden aan personen die in overeenstemming met hun geweten willen handelen. We maken vooraf afspraken met elke partij over ons bezoek.

De resultaten van het gesprek worden via de pers en de VRAK-info bekend gemaakt. Op deze manier hopen we het debat over ons gewetensbezwaar aan

te zwingelen en de partijen er toe aan te zetten na te denken over de erkenning van gewetensbezwaren.

Op vrijdag 13 mei verzamelen we om 9.30u in de lokettenzaal van het centraal station te Brussel. We vertrekken om 9.45u.

Wilt u ook op deze politieke tocht naar de partijsecretariaten aanwezig zijn? Neemt u dan contact op met het VRAK-secretariaat op vrak@advalvas.be, telefonisch op het nummer 03/281.68.39 of per fax op het nummer 03/281.68.79. Dank bij voorbaat.

Jaaroverzicht 2004

Internationale conferentie

Van 8 tot 11 juli namen 73 deelnemers uit 12 landen deel aan de Tiende internationale conferentie van oorlogsbelastingweigeraars en campagnes voor vredesbelasting te Brussel (Woluwe). Alle deelnemers waren zeer tevreden over de inhoud en de organisatie, waarvoor we konden rekenen op zes vrijwilligers. Een hoogtepunt uit onze werking. Een deel van de deelnemers maakte ook een excursie naar de slagvelden van de Eerste Wereldoorlog in Flanders Fields met o.a. een bezoek aan het gelijknamige museum te Ieper en de IJzertoren te Diksmuide op 12-13 juli.

Oorlogsbelasting en vredesbelasting werden gekoppeld aan de strijd van de anders-globalisten en de strijd van gewetensbezwaarden in het "Zuiden". (Kort verslag in de VRAK-INFO van september 2004). Het volledige verslag kan worden besteld bij VRAK of bekeken/gedownload via www.cpti.ws (ga naar: conferenties).

Wetsvoorstel

Er werd doorgewerkt aan een lichte herziening van de tekst van het wetsvoorstel. Annemie Roppe (volksvertegenwoordigster van Spirit) nam graag en gemotiveerd de taak over als hoofdindienster van Els Van Weert (Spirit) die Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en Sociale Economie werd. Ondertussen hebben we contacten met parlementsleden van andere partijen gelegd om het wetsvoorstel mee in te dienen.

Cassatie

De rechter bij het Hof van Beroep te Antwerpen had het beroep van Jan Hellebaut, onze deeltijdse werknemer, afgewezen zonder op de grond van de zaak (het gewetensbezwaar) in te gaan omdat volgens hem het beroep een

dag te laat was ingediend. Daarop hebben Jan en VRAK overwogen of het zinvol en financieel haalbaar was om naar het Hof van Cassatie te gaan. Na onderzoek van de diverse en soms tegenstrijdige informatie bleek dat Jan recht had op een pro deo-advocaat en dat er grote kans was dat het Hof van Cassatie die vergissing zou verbreken. Het beroep is ingediend op 29 maart 2004. We wachten op de uitspraak.

Vrijwilligers

In 2004 konden we rekenen op de inzet van verscheidene vrijwilligers. Op 24-1, 23-3 en 17-4 hielden we een brainstorming met onze vrijwilligers en belangstellenden. De aanwezigen voelden zich goed bij het door VRAK gevoerde beleid. Heel wat ideeën kwamen naar voren. Het gebrek aan tijd, mensen en geld laat zich wel voelen om alles uit te werken.

De vrijwilligers verrichtten verschillende nuttige taken: de webstek (<http://surf.to/vrak>) wordt verzorgd; de VRAK-INFO geschreven, gelayout en verzonden; de boekhouding wordt bijgehouden en adressen in het bestand ingevoerd.

Het bestuur (4 personen) vergadert maandelijks te Brussel.

Actie en samenwerking

VRAK probeert zo veel mogelijk samen te werken met andere organisaties. We ondertekenden het platform van de Belgische Coalitie tegen Uraniumwapens (zie artikel elders in dit nummer). We ondersteunden de actie voor de verwijdering en afschaffing van kernwapens van het Forum voor Vredesactie en Voor Moeder Aarde, en deden mee aan de campagne "Mijn geld, goed geweten?" van Netwerk Vlaanderen e.a. tegen de investeringen van banken in de wapenindustrie. Hiervoor namen we deel aan de aandeelhoudersvergadering van Fortis Bank. Samen met de Contribuables pour la paix stelden we tweetalige strooibiljetten op en deelden die uit op de vredesbetogingen te Brussel. Op 3 oktober voerden we een straattoneeltje over belastingen op tijdens de vredesmars te Brussel. Midden december staken we op een vredesconferentie te Brussel ons licht op o.a. over de ondemocratische en militaristische aspecten van de grondwet van de Europese Unie. Over de meeste van deze activiteiten kon u lezen in de vorige nummers van VRAK-INFO.

Financiën

Na vier jaren met een tekort hebben we het boekjaar voor het eerst weer afgesloten met een overschot! Dat positieve resultaat is bereikt door goede reacties op onze mailings. Vooral die van december liet ons toe het jaar zonder zorgen af te sluiten. Onze hartelijke dank daarvoor aan de gulle gevers. Het goede resultaat werd ook bereikt door een lichte stijging van het aantal permanente opdrachten, door enkele onverwachte grote bijdragen en (helaas) door een vermindering van het aantal uren/week van onze mede-werker.

De inkomsten uit Krekelsparen stagneren omdat Fortis Bank zijn bijdragen heeft geplafonneerd. Dynamosparen (bij de Triodosbank) is een aantrekkelijkere bron van inkomsten.

Het kan ook zonder geweld

Oorlogen

In een dertigtal landen voeren mensen zowat vijfendertig oorlogen. Het zijn allemaal burgeroorlogen, met uitzondering van de oorlog in Irak. Waarom 'slechts' dertig? De afspraak is dat we maar van oorlog spreken zodra er duizend doden zijn geteld in een conflict. De realiteit is jammer genoeg dat nog veel meer landen getroffen zijn door geweld, door gewapende conflicten, vervolgingen, zware schendingen van mensenrechten, miskennis en discriminatie van grote bevolkingsgroepen, banditisme en terrorisme. En vergeet vooral ook niet het structurele geweld van honger, armoede, vermijdbare ziekten en analfabetisme.

Geweldloze strijd

Zijn er dan geen andere manieren dan geweldgebruik om met conflicten om te gaan? of om te reageren op structureel geweld? Toch wel.



In heel wat landen heeft de democratie wortel kunnen schieten. Dat is de beste vorm van geweldloze conflictoplossing die de wereld tot nu toe heeft uitgewerkt. Die democratie is er trouwens niet vanzelf gekomen. Soms is er geweld voor gebruikt. Maar in veel gevallen is ze afgedwongen via de geweldloze weg, met betogingen, stakingen, boycotts, marsen en andere actiemiddelen. Dat is gebeurd onder druk van sterke sociale en politieke bewegingen waarvan de leiders dikwijls vergeten zijn geraakt.

Soms is dat anders en raken namen gegrift in het collectieve geheugen van de mensen, namen zoals Mahatma Gandhi, Martin Luther King en Nelson Mandela. Gandhi verzette zich tegen onrecht met marsen, ongehoorzaamheidsacties en hongerstakingen en speelde een grote rol in het onafhankelijk worden van India. King kwam op voor iets wat vanzelfsprekend zou moeten zijn, nl. dat alle burgers in een land gelijke rechten zouden genieten. Hij koos daarbij principieel voor geweldloosheid, zette efficiënte acties op en boekte succes. Mandela wilde op geweldloze wijze de Zuid-Afrikaanse apartheid overwinnen. Door de gewelddadigheid van het regime meende hij uiteindelijk geen andere uitweg meer te zien dan gewapend verzet. Zevenentwintig jaar lang zat hij in de

gevangenis. Na zijn vrijlating droeg hij bij tot de geweldloze omvorming van Zuid-Afrika in een democratische Staat.

Successen

Opvallend is dat actieve geweldloosheid zowel successen kan halen in democratieën als in minder democratische omstandigheden, zelfs waar democratie onbestaande is. King zag zich geconfronteerd met een 'democratie' waarin de zwarten minder of niet meetelden, Gandhi vond tegenover zich een koloniale mogendheid en Mandela het autoritaire en gewelddadige apartheidsregime.

Er zijn meer voorbeelden. Of zijn we al vergeten dat de voormalige communistische regimes in Oost-Europa en de Sovjetunie weggespoeld zijn in geweldloze revoluties? Herinneren we ons nog dat in heel de wereld militaire regimes en dictaturen verdwenen zijn, meestal onder de geweldloze druk van de straat en van democratiseringsbewegingen allerhande? Dat gebeurde de voorbije decennia in vele landen op alle continenten. Natuurlijk is het zo dat daar niet allemaal volwaardige democratieën bloeien, dat banditisme en miskennen van mensenrechten niet meteen verdwijnen, dat corruptie nog welig tiert. Maar dat zijn geen redenen om zo weinig aandacht te besteden aan geweldloze veranderingen en het is een grove miskennen van het belang ervan.

Want niet altijd zijn de camera's zo talrijk aanwezig als eind 2004 in Oekraïne. Zij registreerden hoe de presidentsverkiezingen uitliepen op een patsituatie waarbij geweld om de hoek loerde. En zij bleven het vervolg filmen waarbij een krachtige massabeweging nieuwe verkiezingen afdwong en won, en waarbij geweld vermeden is, hopelijk voorgoed. Zo was te zien hoe er, misschien meer dan ooit, ruimte is voor geweldloze acties om veranderingen af te dwingen, niet enkel in Oekraïne maar vrijwel overal in onze wereld... alleen maken we er veel te weinig gebruik van en hebben we er veel te weinig oog voor.

Ironisch genoeg zien we de beeltenis van Che Guevara veel meer. Massaal duikt hij op in vreedzame manifestaties, alhoewel hij geen aanhanger was van geweldloosheid. Hij wilde een betere samenleving realiseren via de gewapende revolutie, vooral in Latijns-Amerika. Het mislukte. Hij werd gevangengenomen in Bolivia en vermoord. In de volgende decennia sneuvelden nog vele duizenden revolutionairen. Hun leuze was 'de revolutie of de dood'. Het werd de dood. En de samenlevingen die ze achterlieten vielen meer dan ooit ten prooi aan dictatuur, onrechtvaardigheid en miskennen van de mensenrechten.

Wie de geschiedenis overloopt van sociale verbeteringen en van democratisering, van emancipatie en afdwinging van fundamentele rechten, die zal een balans vinden die sterk in het voordeel slaat van de actieve geweldloosheid. En dus valt het te hopen dat we liever morgen dan overmorgen geweldloze bewegingen

zien groeien die echte vrede afdwingen voor de mensen in Palestina en Israël, in Baskenland, in Colombia, in Soedan, Kongo, Ivoorkust en andere Afrikaanse landen, in Pakistan, India, Indonesië en andere landen in Azië.

Vredeswerkers

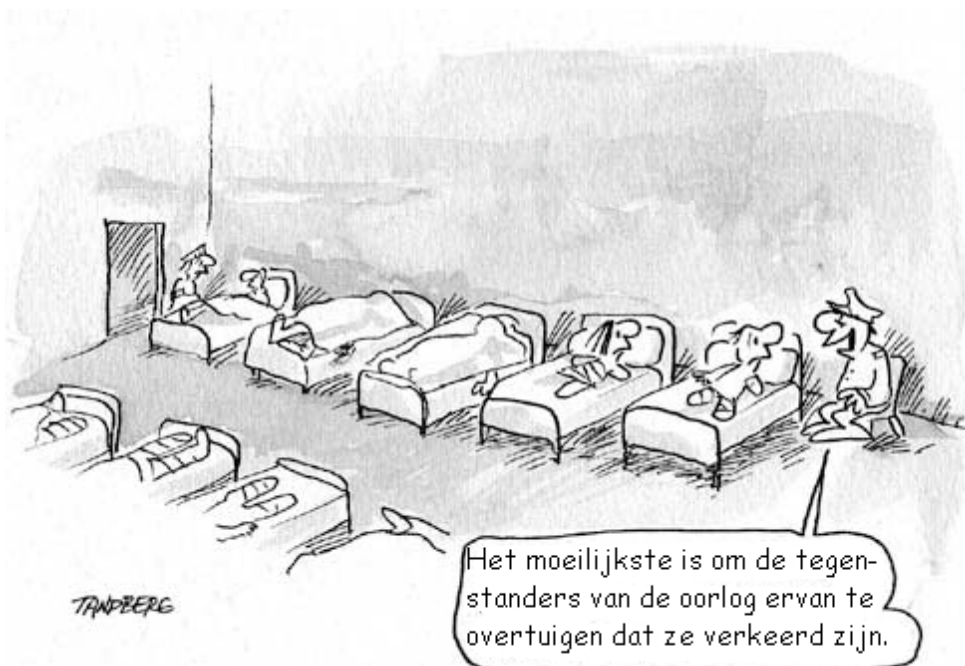
Soms zullen ze de wet aan hun kant hebben, en kunnen ze geweldloosheid combineren met werken binnen de wettelijkheid. Zo werken vandaag voorstanders van werknemersrechten en vakbondsvrijheid in China. Zo werken in heel wat landen landlozen die op geweldloze wijze braakliggende gronden bezetten om daar menswaardig te kunnen van leven. Maar zelfs als de wet niet aan hun kant staat, is de geweldloze weg te verkiezen, want hij leidt tot de beste resultaten. Ook om nog een andere reden.

Bewegingen die kiezen voor de gewapende weg om bijvoorbeeld zelfbeschikking te veroveren, gaan bijna noodgedwongen de weg op van strakke ideologische eenheid en militaire logica. Maar ze hebben de grootste moeite om die gevaarlijke mantel af te gooien wanneer na de overwinning eindelijk een vrije maatschappij moet worden opgebouwd. Want de strijd voor zelfbeschikking is één, de uitoefening van de macht is een andere zaak. De zogenaamde revolutionaire regimes bieden geen garantie voor de opbouw van een democratische, pluriforme en tolerante samenleving, voor een rechtsstaat. En dus valt het te hopen dat we liever morgen dan overmorgen nieuwe Kings, nieuwe Ghandi's, nieuwe Mandela's zullen zien.

Dirk Barrez

(PALA nieuwsbrief nr 19 (3-2-2005) over onze globaliserende wereld.)

Je kan reageren en meedenken op het forum van www.globalsociety.be, onder het discussiethema 'Oorlog en vrede'.
Gratis abonneren kan via info@globalsociety.be



Ja, ik wil ook mijn steentje bijdragen

Ik schrijf een brief / breng een bezoek aan deze politici:

Ik schrijf _____
Ik bezoek _____
alleen _____
met VRAK _____



Stuur mij de tekst van het wetsvoorstel.

Ik zal de steunverklaring ter ondertekening voorleggen in mijn vereniging, basisgroep, aan vrienden, familieleden, ... Stuur me ex. van de massafolder en ex. van de steunverklaring (per blad 25 handtekeningen).

Ik wil meedoen met het actiemodel van VRAK en een deel van mijn militaire belasting weigeren. Stuur me de actieomslag met gedetailleerde info.

Ik zie er wel iets in om in mijn gemeente voor VRAK propaganda te maken op een stand. Zodra er een interessante manifestatie op komt ik, verwittig ik u om de nodige afspraken te maken.

Stuur mij de volgende publicaties:

Tien misverstanden over het gewetensbezwaar tegen oorlogsvoorbereiding via belastinggeld en over het wetsvoorstel tot oprichting van een vredesbelastingfonds (gratis)

Argumenten en tegenargumenten over het wetsvoorstel (gratis)

Kerkelijke Stemmen ter ondersteuning van de instelling van een vredesfonds: 26 getuigenissen van Amerikaanse kerkelijke leiders (64 blz., Engels, 2,50 €)

Vredeskost: discussieteksten, vragen en actiemiddelen rond geweld en geweldloosheid (34 blz., 1,50 €)

U hoeft mij de VRAK-info niet meer op te sturen.

Naam:

Adres:

Postcode: Stad:

Telefoon:

Opsturen, faxen of e-mailen naar VRAK, Patriottenstraat 27, 2600 Berchem, Tel. 02-281 68 39; fax: 03-281 68 79; e-mail: vrak@advalvas.be

Uw jaarlijkse bijdrage

Gaat het gewetensbezwaar tegen militaire uitgaven u ter harte?

Vindt u het werk van VRAK belangrijk?

Ontvangt u graag deze VRAK-info ?

Vindt u dat die VRAK-info het publiek moet blijven informeren?

Dan ontvangt VRAK graag uw giften.

Voor een stabiele werking is het bescheiden salaris van een medewerker onontbeerlijk. We zouden het weer graag naar een halftijdse baan uitbreiden als u ons daar de mogelijkheden voor geeft. De VRAK-INFO en de algemene werkingskosten (verplaatsingen, telefoon en internet, drukwerk, ...) omvatten samen ongeveer 1/3 van onze begroting. Gelukkig nemen enkele vrijwilligers ook een aantal taken op zich. Zo leveren deze vrijwilligers een flinke bijdrage aan het lobbywerk, aan het educatieve werk met onze stand op markten en wereldfeesten, aan de verzending van de VRAK-info en een stuk van het secretariaatswerk. Toch zijn er nog veel taken die blijven liggen of met vertraging worden uitgevoerd.



Wij kijken uit naar:

- uw gift op rekening 001-1281217-20 van Aktie Vredesbelasting,
 - een permanente opdracht bij uw bank ten gunste van VRAK,
 - uw deelname aan Krekelsparen bij Fortis Bank (Geef u bij uw kantoor op voor VRAK, project 02/0015 van Netwerk Vlaanderen),
 - uw deelname aan Dynamosparen bij de Triodos Bank (telefoon 02-548 28 29 of www.triodos.be) met als begunstigde organisatie VRAK.
-

Vlaams Vredesinstituut kan starten

De oprichting van het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie, zoals het voluit heet, is door het Vlaamse Parlement goedgekeurd in mei 2004. Op 1 september werd het decreet van kracht.

In de VRAK-INFO van september 2004 verscheen al een artikel over dit Instituut van de hand van Jan Roegiers (Spirit), de indiener van het voorstel tot oprichting ervan. De viervoudige opdracht van het Instituut is: documentatie, voorlichting, wetenschappelijk onderzoek en advies aan het Vlaamse Parlement over allerlei actuele situaties zoals wapenexport.

Op 27 januari 2005 werd de Raad van Bestuur geïnstalleerd door de voorzitter van het Vlaamse Parlement. Het Instituut zal werken onder leiding van een Raad van Bestuur die bestaat uit 19 personen: 6 aangeduid door de fracties in het Vlaamse Parlement, 4 door de SERV (Sociaal Economische Raad voor Vlaanderen), 3 door de VLIR (Vlaamse Interuniversitaire Raad), 3 door de vredesorganisaties, en 3 gecoöpteerde leden. In de loop van de komende maanden worden een directeur en personeelsleden aangeworven, zodat het Instituut nog voor de zomervakantie van 2005 operationeel zal zijn.

Samenstelling van de Raad van Bestuur:

Namens Vlaams Belang: Dr. Jan Clement en Professor Emeritus Erik Suy;

Namens CD&V: Prof. Katlijn Malfliet en Freddy Sarens;

Namens sp.a-spirit: Nelly Maes

Namens VLD: Axel Delvoie;

Namens de SERV: Veerle Vermeulen (VOKA, Vlaams Economisch Verbond en Kamer van Koophandel), Karen Castryck (UNIZO), Els Dirix (ABVV) en Paul Buekenhout (ACV);

Namens de VLIR: de Professoren Gustaaf Geeraerts, Koen Vlassenroot en Jan Wouters;

Namens de Vlaamse vredesorganisaties: Walter Baeten (IJzerbedevaart-comité), Mich Crols (Forum voor Vredesactie) en Gio De Weerd (Pax Christi Vlaanderen);

Gecoöpteerde leden: Tomas Baum (IPIS, International Peace Information Service), Prof. Philip Nauwelaerts (Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer, UA) en Christophe Scheire (Netwerk Vlaanderen)

De eerste Raad van Bestuur mag er zijn! Met zo'n samenstelling kunnen we hopen dat Vlaanderen op het rechte spoor naar vrede zit. Op de betoging tegen het beleid van de Amerikaanse president Bush verscheen Nelly Maes als voorzitter van het Vlaams Vredesinstituut voor de camera. Haar hartig woordje wijst op een goede start van het Vlaams Vredesinstituut.

Van het uraniumfront

Belgische bank schrapt investeringen in uraniumwapens*

KBC heeft als eerste grote bankgroep in België beslist niet meer te investeren in producenten van uraniumwapens. Netwerk-Vlaanderen, Forum voor Vredesactie, Voor Moeder Aarde en Vrede voeren sinds oktober 2003 campagne tegen de investeringen van Belgische bankgroepen in wapens, waaronder uraniumwapens. Ook VRAK deed mee aan die campagne gericht op de aandeelhoudersvergaderingen.

Onder druk van de campagne 'Mijn Geld. Goed Geweten?' heeft KBC nu opnieuw een belangrijke stap gezet in de richting van een vreedevoller investeringsbeleid.



KBC is de eerste investeerder die uraniumwapens weert

KBC heeft beslist niet meer te investeren in ondernemingen die uraniumwapens produceren. Hiermee gaat KBC verder dan haar wettelijke verplichtingen, en neemt zij dan ook een duidelijk ethisch standpunt in. KBC verklaart de uitsluiting van uraniumwapens door te stellen dat er een internationale consensus bestaat dat deze wapens de voorbije jaren een onevenredig leed berokkenden ten aanzien van o.m. burger-slachtoffers. Eerder dit jaar was KBC ook de eerste bankgroep die investeringen in producenten van antipersoonsmijnen en clustermunie stopzette.

Vijf grote bankgroepen onder de loep genomen

In een rapport onthulde Netwerk-Vlaanderen in het voorjaar van 2004 dat AXA, Dexia, Fortis, ING en KBC investeerden in producenten van uraniumwapens. Ook na het verschijnen van het rapport is Netwerk samen met

de Belgische Coalitie Stop Uraniumwapens druk blijven uitoefenen op KBC en heeft Netwerk haar bewijsmateriaal ter beschikking gesteld van de bank. Het gaat hier niet om de minste producenten. Onder de producenten die nu door KBC geweerd worden, bevinden zich ATK Alliant Techsystems Hopkins en General Dynamics. ATK is de belangrijkste munitieleverancier van het Amerikaanse leger. General Dynamics is de zesde grootste wapenproducent in de wereld. Naast uraniumwapens produceert dit Amerikaanse bedrijf bijvoorbeeld ook oorlogsschepen en gevechtsvliegtuigen. Met dit nieuwe beleid worden dus opnieuw een aantal grote wereldspelers in de wapenindustrie uitgesloten van banden met KBC.

Zullen andere banken het voorbeeld van KBC volgen?

De Belgische Coalitie Stop Uranium Wapens, een samenwerkingsverband van NGO's dat samenwerkt met de campagne 'Mijn Geld. Goed Geweten?', juicht deze belangrijke stap van KBC toe. Wij hopen dat de andere bankgroepen het voorbeeld van KBC zullen volgen.

Het signaal dat KBC geeft aan de financiële wereld is van groot belang. KBC heeft begrepen dat de financiering van wapens met uranium ethisch onverantwoord is. Een signaal dat kan tellen.

Voor meer informatie over investeringen van banken in de wapenindustrie: <http://mijngeldgoedgeweten.be/dossier2.pdf> en Willem Van den Panhuysen willem@motherearth.org

VRAK heeft de doestellingen van de campagne mee ondertekend.

Je kan de flyer (NI/Fr) tegen investeringen in uraniumwapens downloaden en afdrukken om te verspreiden. Ga daarvoor naar www.motherearth.org/du

*uraniumwapens: munitie of bepantsering waarin 'verarmd uranium' of 'uranium vervuild met splijtstoffen uit de kernindustrie' verwerkt zijn.

Berichten

Nieuwjaarsreceptie

Op zaterdag 15 januari hield VRAK een nieuwjaarsreceptie te Berchem-Antwerpen. Zeven vrijwilligers kwamen er op af. Verschillende anderen lieten zich verontschuldigen. Met drankjes en hapjes en informele gesprekken leerden we elkaar beter kennen en brachten we een gezellige namiddag en vroege avond door.

Lobby-update

Onze contacten met Spirit en volksvertegenwoordigster Annemie Roppe zijn nu op kruissnelheid gekomen. Na een grondig overleg staat nu niets meer in de weg om het wetsvoorstel in te dienen in de Kamer van

volksvertegenwoordigers. We houden u op de hoogte en vragen u nu reeds om ons te contacteren als u met ons de leden van de Commissie voor de financiën en begroting wilt bezoeken. Een persoonlijke brief, waarin u uw gewetensbezwaar kenbaar maakt, schrijven aan deze volksvertegenwoordigers, is een heel zinvolle vorm van actievoeren. De adressen van de Commissieleden vindt u op de website van het Federale Parlement of kunt u bekomen op ons secretariaat. U kan bij ons eveneens een voorbeeldbrief vragen.

